

Αναρχική δραστηριότητα στη ναζιστική Γερμανία

☰ Κατηγορία: Παγκόσμια Αναρχική Ιστορία

Μερικές σημειώσεις πάνω στη δραστηριότητα των Αναρχικών στη Γερμανία λίγο πριν και λίγο μετά την ανάληψη της εξουσίας από τους ναζί, συμπεριλαμβανομένων των αποπειρών δολοφονίας του Αδόλφου Χίτλερ.

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Αμερικάνοι πήραν στην κατοχή τους τα αρχεία της αστυνομίας και όταν ανοίχτηκαν, ανακάλυψαν ότι μέσα στο χρόνο η αναρχική αντίσταση ήταν ιδιαίτερα μεγάλη. Ήταν ένα άκρως ενεργό και με επιρροή στην εργατική τάξη αναρχικό κίνημα που αναπτύχθηκε από τη προεδρία του Μπίσμαρκ μέχρι τη δικτατορία του Χίτλερ. Το αναρχικό κίνημα αγνοήθηκε από τους ιστορικούς επειδή οι εργάτες γενικά, όπως και οι γυναίκες πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν γι' αυτούς μόνο σε σχέση με τις πολιτικές εξουσίας ή με διανοητικά ρεύματα (ίσως, επίσης, επειδή περιέχει πολύ έρευνα και απαιτεί να “χώσεις τη μύτη σου” βαθιά). Εδώ μπορούμε μόνο να δώσουμε κάποιες υποδείξεις προς περαιτέρω διερεύνηση. Ένα μεγάλο ποσοστό του αναρχο-συνδικαλιστικού κινήματος, μέσα στην FAUD (Free Workers' Union of Germany), η οποία αργότερα κατεστάλη από τον Χίτλερ, είχε επίκεντρο το Rhineland και το Ruhr, όπου υπήρχε μια βάση στα ορυχεία και στη βαριά

βιομηχανία και χτίστηκε πάνω στην εμπειρία των εργατικών συμβουλίων του 1918. Στη Βαυαρία, το εργατικό κίνημα ήταν πολύ πιο ευμετάβλητο. Ο βαυαρικός εθνικισμός επισκίασε το ζήτημα: στο Μόναχο, ο κόσμος συγκεντρώνονταν μαζικά για να θρηνήσουν το θάνατο του τοπικού ηγέτη, αλλά μέσα σε λίγους μήνες γίνονταν μαζικές εξεγέρσεις ενάντια στη μπουρζουαζία και στην προνομιούχα τάξη, παρόλο που στα μάτια μερικών φάνηκε σαν εξέγερση ενάντια στην Πρωσική κυριαρχία. Δημιουργήθηκε ένα συμβούλιο αντιπροσώπων (σοβιέτ) με τη συνεργασία αναρχικών διανοούμενων, αλλά γρήγορα συνθλίφτηκε από τη μπουρζουαζο-χριστιανική δικτατορία. Το καινούργιο κόμμα του Χίτλερ ήταν εν καιρώ εκτεθειμένο σε αυτές τις διακυμάνσεις, επειδή αρχικά θεωρήθηκε ως συμπαθών στο “Βαυαρικό μοναρχισμό”. Η κωμικοτραγική του άνοδος το 1923, σταμάτησε ήπια από την ίδια κυβέρνηση που είχε κατακρεουργήσει τους εργάτες στην Κομμούνα του Μονάχου. Σε μερικά μέρη όπως το Βούρτεμπεργκ υπήρχαν κάτω από τη

Δημοκρατία της Βαϊμάρης ενεργά τμήματα της FAUD, κυρίως εργατών των σιδηροδρόμων που απέδρασαν απ' το Μόναχο.

Στο Βερολίνο οι αναρχο-συνδικαλιστές ήταν μέρος ενός ευρύτερου αναρχικού κινήματος και λειτουργούσαν μέσα σε μια ανομοιογενή σοσιαλιστική κουλτούρα, διαχωρισμένη σε ορθόδοξους Σοσιαλιστές και σε Κομμουνιστές, κάτι το οποίο ελαχιστοποιούσε την επίδραση του αναρχισμού. Η επιτυχία του κόμματος του Χίτλερ είχε μια συντριπτική και παραλυτική επίδραση στο εργατικό κίνημα. Για χρόνια επικρατούσε η άποψη, ακόμη και από αυτούς που αντιτίθεντο στο Κομμουνιστικό Κόμμα, ότι ο Κόκκινος Στρατός/Μέτωπο του θα πάλευε. Αναμένονταν ότι ο αγώνας θα πετύχαινε, όχι ότι θα αποτύγχανε. Αυτή η διάθεση ήταν βαθιά ριζωμένη ακόμα και σε αυτούς που υποστήριζαν τη Σοσιαλιστική-Κομμουνιστική ενότητα ενάντια στο ναζισμό.

Παρόλο που η εργατική τάξη πάλευε για καιρό στους δρόμους ενάντια στο χιτλερισμό, κανένας δεν είχε προβλέψει πως θα εγκατέλειπε τον αγώνα χωρίς έναν πυροβολισμό ή μια έκρηξη.

Σε μια πόλη σαν την Κολονία και μόλις μήνες πριν ο Χίτλερ αναλάβει την εξουσία, οι αναρχο-συνδικαλιστές οργάνωσαν μια συγκέντρωση, η οποία είχε μεγάλη ανταπόκριση από τον κόσμο, ενάντια στην επίσκεψη του Γκέμπελς, ο οποίος παραπονέθηκε πικρά ότι “κυνηγήθηκε από την πόλη του ως εγκληματίας”. Ήταν μια πρόκληση για τις μεγαλύτερες πολιτικές τάσεις που ένιωσαν υποχρεωμένες να οργανώσουν παρόμοιες συγκεντρώσεις, που θα έκαναν τις προπαγανδιστικές περιοδείες των Ναζί, στην κορύφωση της Ύφεσης, επικίνδυνες στο έπακρο. Ο Χίτλερ ξεκίνησε να ταξιδεύει με αεροπλάνο (το οποίο τότε θεωρούνταν ριψοκίνδυνο) ως λιγότερο επικίνδυνο.

Στο Βερολίνο, οι ναζιστικές πορείες ήταν περικυκλωμένες και προστατευμένες από την αστυνομία (όπως οι φασιστικές [σήμερα] στη Βρετανία). Ο Isherwood, ως ένας νεαρός παρατηρητής, μερικούς μήνες πριν πάρουν την εξουσία οι ναζί, πρόσεξε πως το αντίπαλο πλήθος της εργατικής γειτονιάς του Moabit γελούσε όταν ένας ηλικιωμένος και χοντρός λοχαγός των SS δεν μπορούσε να ακολουθήσει τον ρυθμό και προσπαθούσε να φτάσει την προστατευμένη παρέλαση. (Μερικούς μήνες αργότερα, είναι πολύ πιθανόν αυτός ο λοχαγός να είχε τη δύναμη να αποφασίζει ποιος θα ζήσει και ποιός θα πεθάνει ανάμεσα σε αυτούς που τον κοροιδεύαν.)

Οι δολοφονικές ομάδες των ναζί επιτέθηκαν σε αντιπάλους που βρίσκονταν μόνοι τους (κάτι που είναι στη φύση των σύγχρονων κυνηγών

ομοφιλόφιλων ατόμων) αλλά δίσταζαν να τους αντιμετωπίσουν σε ανοιχτή σύγκρουση. Μία συμμορία, στην οποία ανήκε ο Horst Wessel, το προσπάθησε και έγινε μάρτυρας των ναζί. Οι δραστηριότητες των ναζί (πριν πάρουν την εξουσία) όπου “τσιμπούσαν” εβραίους, γίνονταν ενάντια σε επαγγελματίες ή συγγραφείς, συνήθως όταν άραζαν για καφέ, και σε μικρομαγαζάτορες, που ήταν μόνοι τους.

Ποτέ δεν συνέβη σε ανθρώπους, τουλάχιστον των οργανωμένων εργατών σε προλεταριακές γειτονιές, να είναι εξίσου απομονωμένοι. Αφού ανέλαβε την εξουσία ο Χίτλερ – εξουσία που παραχωρήθηκε από το Χιδεμβούργο, με τη σιωπηλή αποδοχή των άλλων κομμάτων – η δύναμη των SS αυξήθηκε δραματικά.

Σχεδόν σε μία νύχτα η πιο ισχυρή οργάνωση των εργατών κατέρρευσε με τις μαζικές και, εν πολλοίς παράνομες, συλλήψεις των αρχηγών τους. Τίποτα δεν εξαφανίστηκε πιο ατιμωτικά από τον στρατό του Κόκκινου Μετώπου, μια μέρα που παρέλασαν στους δρόμους της Μόσχας – την επόμενη μέρα εκπαιδευμένοι “στρατηγοί” μαράζωναν σε τρύπες και κελάρια σχηματίζοντας στα γρήγορα στρατόπεδα συγκέντρωσης (αρχικά παρατημένες αποθήκες) χωρίς να επιφέρουν ούτε ένα χτύπημα (οι περιφρονημένοι Αυστριακοί ρεφορμιστές σοσιαλδημοκράτες τουλάχιστον πολέμησαν μέχρι τελικής πτώσης ενάντια στον Dolfuss).

Το Κομμουνιστικό Κόμμα κηρύχθηκε παράνομο, οι σοσιαλιστές και το συνδικαλιστικό κίνημα

προσπάθησαν να κάνουν εκεχειρία και σιγά-σιγά παρανομοποιήθηκαν κι αυτοί – μετά απ’ αυτό η σοσιαλδημοκρατία τους δεν είχε τίποτα να προσφέρει. Οι ηγέτες των εργατικών συνδικάτων προσπάθησαν να μεταβιβάσουν τα χρήματά τους στις οργανώσεις των βετεράνων πολέμου (τα οποία για ιδεολογικούς λόγους οι ναζί δεν μπορούσαν να τα κατασχέσουν, αλλά τα ήλεγχαν έτσι κι αλλιώς). Η εργατική τάξη στο σύνολό της έμεινε έκπληκτη με το γεγονός ότι όλη η άμυνα που είχε χτίσει γύρω της έφυγε με τον αέρα.

Αυτό κατέβαλε και τους Γερμανούς αναρχικούς επίσης, με την εξαίρεση της Ρηνανίας (Rhineland), οι οποίοι έγιναν ένα περιθωριοποιημένο κίνημα, που δεν μπορούσε να εκφράσει την άποψή του και συνεπώς να μεγαλώσει. Οι εργάτες της Ρηνανίας άργησαν να αποδεχτούν την κατάσταση, αφού αρχικά δεν είχαν προκληθεί εργατικές κινητοποιήσεις από

τους ναζί, αλλά εφόσον οι προπαγανδιστικές τους επαφές εξαφανίστηκαν, υπέκυψαν και αυτοί (όχι όμως ολοκληρωτικά). Στα δώδεκα χρόνια της ναζιστικής δικτατορίας, μερικές απομονωμένες βιομηχανικές ομάδες παρέμειναν σταθερές. Η συντονισμένη δράση ποτέ δεν ήταν εφικτή, ωστόσο στη Μαδρίτη, κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, οι άνθρωποι μαζεύτηκαν για να δούνε μια ελαττωματική γερμανική βολίδα που έγραφε πάνω της: «Σύντροφοι, οι οβίδες που φτιάχνω δεν εκρήγνυνται». (Μπορεί να ήταν ενδεικτικό ενός σαμποτάζ, το οποίο σίγουρα έγινε, ή μπορεί να ήταν και απλά μια προπαγάνδα που στήθηκε στην Ισπανία – ποιος μπορεί να ξέρει).

Όπου υπήρξε αντίσταση Γερμανών αναρχικών και συμβουλιακών κομμουνιστών (οι οποίοι κατά τη διάρκεια της ναζιστικής περιόδου εγκατέλειψαν τις αντιπαραθέσεις τους, χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία) ήταν αποτέλεσμα ατομικής δράσης. Είναι μια ειρωνεία της ιστορίας, αν και τυπική, πως μια

απόπειρα δολοφονίας κατά του Χίτλερ που θεωρείται άξια καταγραφής οργανώθηκε από τους υψηλόβαθμους στρατηγούς του, οι οποίοι υποστήριζαν τον πόλεμό του μέχρι να ξεκινήσει να χάνει (ωστόσο διανοούμενοι όπως ο Rudolf Rocker και ο Augustin Souchy της Διεθνούς Εργατικής Συνομοσπονδίας, μετά τον πόλεμο αρνήθηκαν να συμπεριλάβουν ντοκουμέντα προσπαθειών δολοφονίας του Χίτλερ από αναρχικούς με αδιαμφισβήτητη βάση, τέτοιες δραστηριότητες φέρνουν στους αναρχικούς ανυποληψία...).

Κανένας δεν θεώρησε ότι η δολοφονία του Χίτλερ θα επέφερε αυτόματα την ήττα του ναζισμού. Αλλά ήταν τέτοια η συγκεντρωμένη λατρεία για τον «ηρωικό» Φύρερ, ώστε μπορούσε να σημάνει την αποσταθεροποίηση ολόκληρου του ναζιστικού κόμματος και παράλληλα να

ξαναδώσει αυτοπεποίθηση στην αντί-ναζιστική πλειοψηφία ώστε να ισχυροποιηθεί για ακόμα μια φορά, έστω και αμυντικά.

Δεν υπήρχαν ποτέ τόσες απόπειρες κατά του Χίτλερ όσο κατά του Μουσολίνι από τους Ιταλούς Αναρχικούς, αλλά γενικά ήταν πολύ περισσότερες από ότι γενικά υποτίθεται. Ελάχιστες καταγράφονται εδώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται (λόγω έλλειψης λεπτομερούς γνώσης) άλλες πτυχές αντίστασης όπως η αναρχοσυνδικαλιστική δράση στο Ντούισμπουργκ (Duisburg). Δεν έγινε καμία προσπάθεια πραγματικής έρευνας από κόσμο που ήταν σε θέση να την πραγματοποιήσει (μήπως θα υποβαθμιζόταν το έσχατο σενάριο, η σωτηρία του Ράιχ, των στρατηγών και των Πρώσων αριστοκρατών;).

Η πρωτοπόρα προσπάθεια (στην πραγματικότητα η καταστροφή του Ράιχσταγκ, και όχι κάποιο σενάριο δολοφονίας) ανήκει στον Van der Lubbe, ένα συμβουλευτικό κομμουνιστή. Θεωρούσε ότι το κάψιμο του κοινοβουλίου των ναζί και όσων τους παραχώρησαν τη νίκη, θα σηματοδοτούσε την άνθιση του προλεταριάτου. Αν και επιτυχημένη η προσπάθεια του όσον αφορά το κάψιμο, κατηγορήθηκε παγκόσμια από τους κομμουνιστές και τους φιλελεύθερους συμμάχους ως πράκτορας των ναζί. Η υπόθεση ήταν ότι οι Ναζί πραγματοποίησαν τον εμπρησμό ώστε να δυσφημίσουν τους κομμουνιστές (μια τυπική φιλελεύθερη απάντηση στη δράση).

Η Schwarztrotgruppe (μαυροκόκκινη ομάδα), αρχικά με βάση το Ντίσελντορφ, ήταν η πρώτη και η πιο επίμονη ομάδα που υποστήριξε και σχεδίασε τη δολοφονία του Χίτλερ. Πίστευαν ότι το λάθος στη φωτιά του Reichstag ήταν η εμπλοκή ενός άνδρα από την Ολλανδική επικράτεια, έχοντας κατά νου το μίσος για τους ξένους που ολοένα και αυξανόταν στη Γερμανία λόγω της πλύσης εγκεφάλων από τους ναζί (αν και σε μια ολοκληρωτική χώρα το άτομο τείνει να θεωρεί ότι όλοι οι υπόλοιποι σκέφτονται και πράττουν το ίδιο).

Έστησαν δύο, παρά λίγο επιτυχημένες, προσπάθειες, η πρώτη στο beerhall του Μονάχου όπου εορταζόταν το πραξικόπημα των ναζί και η άλλη στην όπερα της Νυρεμβέργης. Και οι δύο απέτυχαν την τελευταία στιγμή αλλά οι δράστες διέφυγαν.

Οι εμπλεκόμενοι έφυγαν για τη Γλασκόβη (όπου τους δόθηκε καταφύγιο από τον Frank Leech, γνωστό αναρχικό). Θεώρησαν συνετό να πάνε στο Birmingham όπου βρήκαν το μπελά τους, όταν μια γενιά αργότερα, η γερμανική αστυνομία από γκάφα (που προκλήθηκε από την απώλεια των βασικών φακέλων στην Ουάσινγκτον) θεώρησαν ότι η Κόκκινη και Μαύρη Ομάδα (Red and Black Group – Άγγλοι αναρχοπασιφιστές) που ήταν εν ενέργεια, ήταν οι ίδιοι με την Schwarzrot (Μαύρο-Κόκκινη) ομάδα, οι οποίοι είχαν διαλυθεί και τους θεώρησαν υπεύθυνους για τη δολοφονία ενός τραπεζίτη πρώην ναζί.

Υπήρξε άμεση απάντηση σε αυτές τις δύο αποτυχημένες προσπάθειες, σε μια εντελώς ξεχωριστή συνωμοσία, να πυροβολήσουν το Χίτλερ σε μια πορεία στην Κολονία, αλλά καθώς ο υπεύθυνος πιάστηκε, το γεγονός δεν καταγράφηκε. Αυτό οδήγησε σε μαζικές συλλήψεις μεταξύ των εργατών του Rhenish και επέφερε την παράλυση των δράσεων. Από τις τόσες απόπειρες που έγιναν, στοιχεία υπάρχουν μόνο γι' αυτή της Hilda Monte. Συμμετείχε τόσο στο αναρχικό όσο και στο συμβουλευτικό κομμουνιστικό κίνημα και ήταν ενεργή σε δύο ή τρεις από τις υπάρχουσες μονάδες αντίστασης.

Ένα εξαιρετικά αποφασισμένο άτομο που απογοητεύτηκε επειδή οι μαυροκόκκινοι (Schwarzrot) δεν είχαν χρησιμοποιήσει τις ικανότητές της (θεώρησαν ότι οι ναζί θα τους δημιουργούσαν πρόβλημα εξαιτίας της εβραϊκής καταγωγής της, όπως ακριβώς έγινε στην υπόθεση της δολοφονίας του Herschel Grynszpan από τον vom Rath η οποία οδήγησε

στο γνωστό πογκρόμ της «Νύχτας των Κρυστάλλων». Για να δραστηριοποιείται πιο εύκολα, έγινε Βρετανή υπήκοος αφού παντρεύτηκε με τον John Olday, έναν γκέι ακτιβιστή, ο οποίος παρόλο που ήταν Γερμανός κάτοικος εκ γενετής, είχε βρετανικό διαβατήριο από τον Καναδό πατέρα του.

Είχε συμμετάσχει σε σχέδια για μια άλλη απόπειρα εναντίον του Χίτλερ σε μια πορεία και μόλις που διέφυγε στην Αγγλία. Ως αποτέλεσμα ο Olday απελάθηκε. Εκεί η ομάδα με την οποία συναναστρεφόταν, έβαλε μπρος στα σχέδια δολοφονίας, τα οποία ματαιώθηκαν από απλή σύμπτωση (ο Χίτλερ δεν εμφανίστηκε ποτέ). Αρχικά χρηματοδοτούνταν από έναν εύπορο βιομήχανο, τον George Strauss. Η Hilda Monte επέστρεψε στη Γερμανία, αλλά τα σχέδιά της

πήγαν στραβά και ξαναέφυγε στο Λονδίνο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος.

Οι αρχές υποπτεύονταν μια Γερμανίδα η οποία παραδόθηκε λίγο πριν τις εχθροπραξίες, μολονότι μόλις παντρεύτηκε έναν Βρετανό με τον οποίο δεν είχε συζήσει. Φυλακίστηκε, και όπως πολλοί αντιφασίστες ένιωσε έντονα τον εξευτελισμό. Επικοινωνώντας με Βρετανούς αναρχικούς, ένιωσε σίγουρη ότι τα σχέδιά της θα πραγματοποιούνταν εάν κατάφερνε να γυρίσει πίσω. Ο Strauss εκείνη τη στιγμή αποσύρθηκε από την οργάνωση, παρόλο που οι διασυνδέσεις του θα ήταν χρήσιμες (πιθανότατα θεώρησε ότι εμπλέχθηκε σε μια ναζιστική συνωμοσία, ωστόσο

μετά τη λήξη του πολέμου παραδέχτηκε την πρότερη βοήθειά του). Το άτομο που βρήκε η HildaMonte, κατά τύχη, ήταν έτοιμο να την υποστηρίξει οικονομικά και είχαν επίσημες επαφές ήταν κινηματογραφικός αστέρας (που, είτε από τύχη ή ανακάλυψη, δολοφονήθηκε από τους ναζί στην Πορτογαλία).

Της επιτράπηκε να επιστρέψει (δεν έχω τα μέσα για να ξέρω το πως) και όταν επικοινωνήσε με την ομάδα της πιάστηκε από την Γκεστάπο και δολοφονήθηκε – αρκετά φρικτά, υποστήριξε κάποιος. Ένας σοσιαλιστής σύντροφος με ενημέρωσε ότι ένας λοχίας [πράκτορας], του Ειδικού Τομέα, του μίλησε κατά τη διάρκεια του πολέμου για την ανησυχία σχετικά με τον απερίσκεπτο τρόπο που την άφησαν να επιστρέψει και για τον θαυμασμό του για την τόλμη της. Απ' ότι φάνηκε οι μυστικές υπηρεσίες αποφάσισαν να την καθαρίσουν από κάθε υπόνοια για θέληση να βοηθήσει τον Χίτλερ, και απλά την αφήσουν να κάνει τα δικά της. Το

όνομά της δεν αναφέρεται σε καμία λίστα των πρακτόρων των Συμμάχων που στάλθηκαν στη Γερμανία (κάποιοι υποθέτουν ότι ευθύνεται η φυλετική καταγωγή της, ή εξαιτίας του φύλου της αλλά πιθανότατα ευθύνεται το ότι ήταν ανεξάρτητη από τις κυβερνητικές υπηρεσίες): η δράση της τιμάται στο Ισραήλ (όπου κρατούνται αρχεία για την υπόθεση της) παρόλο που δεν ήταν ποτέ Σιωνίστρια.

Κατά τη διάρκεια του πολέμου, όταν ο Χίτλερ γνώρισε τον Φράνκο, υπήρξε ακόμα ένα σχέδιο δολοφονίας τους ενώ ήταν μαζί, από Ισπανούς αναρχικούς αυτή τη φορά, με τη συμβολή μερικών Γάλλων και Γερμανών. Αυτό σίγουρα θα είχε αλλάξει την ιστορία, και θα ήταν ένα δυνατό σημείο της αναρχικής αντίστασης, εάν είχε επιτύχει. Αυτοί που περιφρορούν αυτές τις απόπειρες ως ερασιτεχνικές, θα πρέπει να

καταλάβουν πως αυτοί που τις προσπάθησαν δεν ήτανε επαγγελματίες δολοφόνοι αλλά κοινοί εργάτες που ζούσαν κάτω από αβάσταχτη καταπίεση. Θα έπρεπε, έστω, αυτά τα γεγονότα να βγουν στο φως και να μην είναι κρυμμένα. Είναι αντιπροσωπευτικά των πραγματικών συναισθημάτων των εργατών κατά τη διάρκεια της ταξικής ήττας, όταν οι κυβερνώντες τους έσερναν το όνομά τους μες στη βρομιά.

*Γράφτηκε από τον [Άμπερτ Μέλτζερ](#) στο [περιοδικό BlackFlag](#)

Υ.Γ. της μετάφρασης (υπάρχει και στο πρωτότυπο): Παρ' ότι εμπεριέχει αρκετές ανακρίβειες το άρθρο, παρατίθεται ακέραιο. Μια συζήτηση για κάποια από τα λάθη του άρθρου υπάρχει από κάτω του, στα σχόλια της πηγής, στα αγγλικά.

<http://rabidproletarians.espivblogs.net/archives/521>